

Kuntalaisaloite kouluruoan parantamisesta

Kunnanhallitus 09.03.2026 § 56

Valmistelija

hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211, ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Lapinlahden nuorisovaltuusto on tehnyt 26.1.2026 kuntalaisaloitteen kouluruoan parantamisesta.

Aloitteessa korostetaan, että kouluruoan tulee tukea oppilaiden jaksamista koulupäivän aikana sekä vähentää tarvetta hakeutua koulupäivän aikana kauppaan ostamaan lisäruokaa.

Aloitteessa tuodaan esiin useita konkreettisia kehittämiskohteita. Oppilaiden kokemuksen mukaan annoskoot ovat usein riittämättömiä, minkä vuoksi nuorisovaltuusto esittää annoskokojen suurentamista. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan suositumpien ruokien lisäämistä ruokalistalle, maustamisen parantamista sekä ruokien rakenteen ja valmistusmäärän kehittämistä siten, että ruokaa olisi tarjolla riittävästi koko ruokailun ajan.

Aloitteessa korostetaan myös erityisruokavalioiden parempaa huomioimista. Erityisesti toivotaan, että tarjolla olisi laadukasta leipää; tällä hetkellä leipävalikoima koetaan puutteelliseksi, koska tarjolla on ajoittain vain näkkileipää tai vanhaa leipää. Ruokailijoiden kokemusten mukaan kouluruoan laatu vaihtelee merkittävästi jopa saman koulun sisällä sekä koulujen välillä. Oppilaspalautteen perusteella toivottaisiin näkyvämpiä muutoksia, ja aloitteessa painotetaan tasavertaisuuden lisäämistä kaikkien koulujen ruokailussa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

merkitä aloitteen tiedoksi ja velvoittaa sivistysjohtajan käymään neuvottelua Servica Oy:n kanssa kouluruokailun laadun parantamiseksi, selvittämään parannusmahdollisuudet (mm. annoskoko, maustaminen, erityisruokavaliot, leipävalikoima ja koulujen välinen tasalaatuisuus) sekä tuoda kunnanhallitukselle raportin ja ehdotukset konkreettisista toimenpiteistä.

Päätös

Kunnanhallitus päätti merkitä aloitteen tiedoksi ja velvoitti sivistysjohtajan käymään neuvottelua Servica Oy:n kanssa kouluruokailun laadun parantamiseksi, selvittämään parannusmahdollisuudet (mm. annoskoko, maustaminen, erityisruokavaliot, leipävalikoima ja koulujen välinen tasalaatuisuus) sekä tuoda kunnanhallitukselle raportin ja ehdotukset konkreettisista toimenpiteistä.

Kunnanhallitus 17.8.2026 § 155

81/12.05.02/2026

Valmistelija

sivistysjohtaja Sinikka Kervinen, 040 488 3221, sinikka.kervinen@lapinlahti.fi

Lapinlahden nuorisovaltuusto on tehnyt 26.1.2026 kuntalaisaloitteen kouluruokailun kehittämisestä. Aloitteessa korostetaan kouluruoan merkitystä oppilaiden jaksamiselle sekä esitetään kehittämistarpeita liittyen annoskokoihin, ruoan makuun ja maustamiseen, ruokalistojen sisältöön, ruoan riittävytyteen, erityisruokavaliioihin, leipävalikoimaan sekä koulujen väliseen tasalaatuisuuteen.

Vastaus aloitteeseen:

Kouluruokailu Lapinlahdella toteutetaan kunnan ja Servica Oy:n välisen palvelusopimuksen mukaisesti. Ruokalistasuunnittelua ohjaavat valtakunnalliset kouluruokasuositukset ja suomalaiset ravitsemussuositukset, ja kokonaisuutena

tarkastellen kouluruoan ravitsemuslaatu toteutuu pääosin hyvin. Energia- ja ravintoaineiden saanti on suositusten mukaista, ja ateriat on suunniteltu kattamaan noin kolmannes päivittäisestä ravinnontarpeesta. Kehittämiskohteena ravitsemuksen osalta on erityisesti suolan määrän vähentäminen, joka ylittää suositukset.

Annoskokojen osalta käytössä ovat suositukset, joiden tarkoituksena on ohjata tasapainoiseen ateriaan. Oppilailla on mahdollisuus ottaa lisää ruokaa, ja tätä käytäntöä korostetaan ohjeistuksessa. Kokemukset annosten riittävydestä vaihtelevat kuitenkin oppilaiden välillä, mikä viittaa tarpeeseen vahvistaa käytännön toteutusta ja viestintää.

Ruokalistojen kehittämisessä on huomioitu oppilaiden näkemyksiä. Vuonna 2025 toteutettu toiveruokakokonaisuus lisäsi oppilaiden suosikkiruokia ruokalistoille, ja toimintaa jatketaan. Ruoan maustamisessa lähtökohtana on neutraali perusmaku, jota ruokailutilanteessa voi täydentää eri mausteilla.

Erityisruokavaliot toteutetaan ilmoitettujen tarpeiden mukaisesti. Leipävalikoiman osalta käytäntönä on päivittäinen näkkileipä sekä pehmeä leipä puuro- tai keittopäivinä. Oppilaiden kokemus leipävalikoiman riittävydestä vaihtelee.

Koulujen välinen koettu laatuero selittyy osittain ruoan jakelu- ja valmistustavoilla. Ruoka valmistetaan pääosin samassa tuotantokeittiössä, mutta osassa yksiköistä ruoka kypsennetään paikan päällä ja osassa se kuljetetaan ja säilytetään lämpimänä, mikä voi vaikuttaa rakenteeseen ja makuun.

Kouluruokailun kehittämisessä hyödynnetään aktiivisesti palautetta, jota kerätään kouluista ja varhaiskasvatuksesta ja käsitellään säännöllisesti Servican kanssa. Sivistosjohtaja osallistuu kvartaalipalaveriin, joissa käsitellään mm. palauteasioita. Palautteen perusteella toimintaa on voitu kehittää, ja palautteen määrän on todettu vähentyneen sopimuskauden aikana. Palautteen avulla Servica on muokannut tarjoilutapoja, ruokalistoja ja makuja.

Kokonaisuutena arvioiden Lapinlahden kouluruokailu täyttää ravitsemukselliset ja toiminnalliset perusvaatimukset hyvin. Kehittämistarpeet kohdentuvat erityisesti oppilaiden kokemaan laatuun, kuten ruoan makuun, riittävyteen, leipävalikoimaan sekä tasalaatuisuuteen eri koulujen välillä.

Jatkotoimenpiteinä keskeistä on varmistaa ruoan riittävyys koko ruokailun ajan, lisätä suosittuja ruokalajeja hallitusti, kehittää maustamista suositukset huomioiden sekä jatkaa oppilaslähtöistä kehittämistä ja palautteen systemaattista hyödyntämistä. Lisäksi suolan käytön vähentäminen tulee huomioida osana laadun kehittämistä.

Yli 13-vuotiaiden riittävän energiamäärän saamiseksi kannustetaan oppilaita hakemaan ruokaa lisää tarvittaessa. Tästä on viestitty koulujen rehtoreille tiedon välittämiseksi oppilaille.

Syksyllä 2026 makuraadit toteutetaan Varpaisjärvellä ja Nerkoolla.

Kouluruokailuun kannustaminen kaikilla kouluilla ja kotona. Uusien makujen kokeilemiseen rohkaiseminen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa, että valtuusto päättää merkitä sivistysjohtajan vastauksen kuntalaisaloitteeseen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kunnanhallitus päätti ehdottaa, että valtuusto päättää merkitä sivistysjohtajan vastauksen kuntalaisaloitteeseen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.